

Juni

De verrukkingen van voorjaar en zomer maken het moeilijk een onderwerp voor dit stukje te kiezen. 't Is vol van schatten overal. Een blik op de berm naast het fietspad geeft haast evenveel voldoening als een bezoek aan onze hof. Hebt u dat nou ook, dat u ieder jaar opnieuw de indruk heeft al die heerlijkheden voor het eerst te zien?

Sinds we in Thijsse's Hof eenrichtingsverkeer aanhouden, zullen sommige bezoekers zich er misschien niet helemaal op hun gemak voelen. Het is daarom fijn dat we in Haarlem en omstreken zoveel alternatieven hebben om van de natuur te genieten. Zelf ben ik bijvoorbeeld naar de Toolenburgerplas in Hoofddorp geweest. Daar is sinds jaar en dag een Oeverzwaluwenkolonie. Tot mijn verrassing bleek er een tweede bijgekomen, naast restaurant Lievaling. Jammer genoeg kun je de vogels niet observeren terwijl ze in en uit hun holletjes schieten, want de nieuwe kolonie is grondig afgeschermd voor pottenkijkers, en de vlieggaten zitten vanzelfsprekend aan de kant van het water. Maar niet getreurd, u wandelt gewoon naar de overkant van de plas, waar de oude kolonie, in een bunkerachtig bouwwerk, van dichtbij te bewonderen valt, inclusief het in- en uitvliegen. Een omweg waard!

Mijn bezoek aan Hoofddorp werd bekroond met de waarneming van een voor mij nieuwe vogelsoort. Nadat ik een tijdje bij de kolonie had gezeten en me had verbaasd over de stijl van vliegen van de Oeverzwaluwen, sneller en met minder gefladder dan die van Huiszwaluwen, liep ik verder langs de oever. Er valt daar ook veel te genieten voor plantenliefhebbers. De oever bestaat op sommige plaatsen uit basalt, en in de voegen tussen de stenen heeft zich een aantrekkelijke verscheidenheid aan planten gevestigd.

Voor me uit zag ik een man zwerfvuil rapen. Hij gebruikte een grijpstok, en zijn plastic zak was al behoorlijk gevuld. Zelf eveneens een toegewijd raper, vervult de aanblik van een bondgenoot me altijd met een warm gevoel. De man draaide zich naar me om, wees met zijn stok naar het riet en riep: "Daar zit een Grote Karekiet!" Hoog in een rietstengel, vervaarlijk heen en weer zwiepend in de wind, zong de vogel fier en onafgebroken zijn krassende lied. Wat een kanjer! De man met de grijpstok, dat was natuurlijk ook een kanjer. We raakten in gesprek.

– Ik zag u al zitten bij de kolonie. Ik dacht, die wil wel een Grote Karekiet zien.

– Loopt u hier altijd te ruimen?

– Ja, ik woon daarginds.

– Zit die karekiet hier al lang?

– Al dagen! Ik heb zijn geluid opgenomen ook. Laatst stonden ze hier met zúlke toeters (hij spreidde zijn armen en duidde een telelens aan van het formaat bazooka) en toen liet hij zich mooi niet zien!

Hij glimlachte tevreden. Op dat moment verscheen aan de andere kant van de rietkraag een heer met een mobieltje in de aanslag. Hij verliet het voetpad, deed een stap in de richting van zijn prooi, nog een stap – en weg was onze vogel.

Wat zou de natuur in Nederland zijn zonder vrijwilligers? De man die zwerfvuil verzamelt, de Gierzwaluuvriend uit de Regulierstraat (bent u al wezen kijken?), de plantenstrepers, de vogeltellers, de bomenbeschermers, de luiders van de noodklok...

Ook op Thijsse's Hof zijn tientallen vrijwilligers actief, en vaak zijn dat niet meer de allerjongsten. Durft iemand nog te reppen van een "grijze golf", van "kwetsbare ouderen" die maar beter thuis kunnen blijven zitten? In een land waar alles van waarde steevast dreigt te worden verwaarloosd of verkwanseld, zou de natuur er nog veel beroerder aan toe zijn zonder de grote inzet van groene grijsaards. Zij houden de fakkel brandend die ooit door Heimans en Thijsse is aangestoken.

Zo kwamen bijvoorbeeld op 1 mei, in de vroege en koude morgen, vrijwilligers bijeen om de broedvogels op Thijsses Hof te inventariseren. Dat houdt in: noteren welke vogels je hoort zingen. Eigenlijk tel je dus territoria.

Als een veldheer stuurde Johan, onze hovenier, zijn troepen naar strategische plaatsen in de hof, waarna een uur lang de oren werden gespist, de zang op naam werd gebracht en de waarnemingen werden genoteerd. Daar moet u niet te licht over denken, want de ouderdom komt met gehoorverlies. Zelf had ik me daartegen ingedekt door een jonge vriend mee te vragen.

U kent misschien het verhaal. In 2013 luidde een Deense vogelaar de noodklok. Hij beseftte opeens dat teruglopende waarnemingen van o.m. de Boomkruiper mogelijk meer zeiden over de oren van de tellers dan over de werkelijke aantallen van de soort. In ons land heeft Sovon, de overkoepelende vogelclub, zich over de kwestie gebogen. Hun conclusie: gesignaleerde trends in aantalsontwikkeling zijn "hooguit in beperkte mate" vertekend door de leeftijd van de waarnemers. Met andere woorden, de vastgestelde teruggang in aantallen is wel degelijk een feit.

En wat heeft onze broedvogeltelling dit jaar opgeleverd? 14 soorten, 26 territoria. In werkelijkheid zijn er nog wel meer broedgevallen, denk ik. De Meerkoeten in de grote vijver hadden al jongen, en andere vogels waren die dag mogelijk al druk in de weer met de zorg voor hun kroost en hadden hun zang gestaakt.

Zwartkop, Winterkoning en Boomkruiper spannen de kroon met elk drie territoria. Heggenmus, Roodborst, Zanglijster, Houtduif, Merel, Vink en Boomklever hebben we ook. En twee paartjes Glanskopmees, wat verklaart dat we die soort tijdens het Winterpad strijk en zet op de voederplank aantreffen.

Bijna een halve eeuw geleden, in de periode 1970-'75, bestond de gemiddelde broedbevolking nog uit 22 soorten en 48 paren. Daaronder Spreeuw, Zomertortel, Fazant en zelfs de Tuinfluiter. (Gegevens uit "Vogels in de Hof" van Drs. W. J. Holthuizen, in: *Vijftig jaar in Thijsses Hof*.)

Rob van Dam

